

วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพมหานคร คณะอนุกรรมการด้านสิทธิสตรี ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ร่วมกับ สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (UNOHCHR) และเครือข่ายสตรี จัดงานวันสตรีสากล ประจำปี ๒๕๖๐ โดยมี **นางอังคณา นีละไพจิตร** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะประธานอนุกรรมการด้านสิทธิสตรี และ**นางเตือนใจ ดีเทศน์** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าร่วม

นางอังคณา กล่าวเปิดงานว่า ปัจจุบันแม้ผู้หญิงจะได้รับการยอมรับทางสังคมมากขึ้น แต่ทัศนคติของคนส่วนใหญ่ในสังคมยังเชื่อว่าผู้หญิงควรจะมีบทบาทแค่พื้นที่ในบ้าน ขณะที่บทบาททางการเมืองและสังคมยังเป็นของผู้ชาย เห็นได้จากการที่สถานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) มีสัดส่วนสมาชิกที่เป็นผู้ชายมากถึงร้อยละ ๙๕ ส่งผลให้การออกกฎหมายขาดการมีส่วนร่วมของผู้หญิง แต่ในทุกการต่อสู้เพื่อความยุติธรรม ประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน ผู้หญิงคือผู้มีความเข้มแข็งมาโดยตลอด อย่างไรก็ตามผู้หญิง

ยังคงถูกเลือกปฏิบัติ และเสียงของผู้หญิงมักไม่ถูกรับฟังเมื่อเทียบกับผู้ชาย

ในโอกาสวันสตรีสากล ประจำปี ๒๕๖๐ จึงขอส่งสาส์นไปยังรัฐบาลให้รีบเร่งดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อปกป้องนักสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักสิทธิมนุษยชนหญิง โดยต้องพยายามมิให้มีการฟ้องร้องดำเนินคดีแก่นักปกป้องสิทธิมนุษยชน แต่ต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

อ่านต่อหน้า ๒

มุมมอง

๘ มีนาคม เป็นวันสำคัญด้านสิทธิมนุษยชน อีกวันหนึ่ง คือ **วันสตรีสากล** ซึ่งมีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน เริ่มจากการประท้วงเรียกร้องความเป็นธรรมในการทำงานโดยแรงงานหญิง ในโรงงานทอผ้าของนครนิวยอร์ก เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๐๐ ซึ่งถูกบังคับให้ทำงานอย่างหนัก ไม่ต่ำกว่าวันละ ๑๖ ชั่วโมง แต่การประท้วงครั้งนั้น จบลงด้วยการเสียชีวิตของหญิงผู้ประท้วงจากการลอบเผาโรงงาน เดือนมีนาคมในอีก ๕๐ ปีต่อมา แรงงานหญิงในโรงงานทอผ้าเมืองซีกาโก้ออกมาเรียกร้องให้นายจ้างปรับปรุงสวัสดิการแรงงาน เช่นกัน แต่ข้อเรียกร้องครั้งนั้นก็ล้มเหลว แรงงานหญิงหลายคนถูกจับ

กระทั่งวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๐ ในการประชุมสมัชชาสตรีสังคมนิยม ณ เมืองโคเปนเฮเกน ที่ประชุมได้ประกาศรับรองข้อเรียกร้องเรื่องสิทธิแรงงานหญิง โดยให้ลดชั่วโมงทำงานเหลือ ๘ ชั่วโมง และให้ปรับค่าแรงของหญิงให้เท่าเทียมผู้ชาย พร้อมทั้งประกาศให้วันที่ ๘ มีนาคม ของทุกปีเป็นวันสตรีสากล

เพื่อเป็นการระลึกถึงสตรีผู้กล้าที่ได้สละชีวิตเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิของหญิง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) จึงได้จัดงานวันสตรีสากล ประจำปี ๒๕๖๐ ขึ้น โดยมีการมอบรางวัลเชิดชูเกียรติหญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยด้วย

มุมมองสิทธิฉบับนี้จึงขอนำเสนอเรื่องราวของผู้หญิงนักสิทธิมนุษยชนจากการจัดงานดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีสาระสำคัญจากการประชุมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อทบทวนการบังคับใช้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) รอบของประเทศไทย ณ เมืองเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
มีนาคม ๒๕๖๐

มุมมองสิทธิ

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๐

สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ประธานกรรมการ :	นายวัส ติงสมิตร
กรรมการ :	นางฉัตรสุดา จันทรดี
	นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์
	นายสุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย
	นางอังคณา นีละไพจิตร
	นางเตือนใจ ดีเทศน์
	นายชาติชาย สุธาภิบาล

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เลขาธิการ :	นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ
รองเลขาธิการ :	นางสาววราวุธ เจนาคม
	นายบุญเกื้อ สมนึก
	นางสาววรรณา กอบศิริกาญจน์

“มุมมองสิทธิ” เป็นจดหมายข่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จัดทำเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การนำข้อความหรือเรื่องราวบางส่วนหรือทั้งหมดไปเผยแพร่โปรดอ้างถึงแหล่งข้อมูล ขอเชิญผู้สนใจส่งความคิดเห็นและบทความเพื่อเผยแพร่ข่าวสารด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ เรื่องที่ได้รับการพิจารณาจะพิมพ์ ขอสงวนสิทธิ์ในการปรับปรุงข้อความเพื่อความเหมาะสมในการจัดพิมพ์

บทความ/ข้อความ หรือความคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏอยู่ในจดหมายข่าว **“มุมมองสิทธิ”** เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

ในกรณีที่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนถูกสังหารหรือถูกทำร้าย รัฐต้องเข้าสังเกตการณ์ในกระบวนการยุติธรรม และต้องมีการดำเนินการที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการนำผู้กระทำผิดมาลงโทษต่อไป

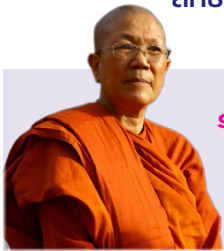
Ms. Katia Chirizzi ผู้แทนงานสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กล่าวว่า สำนักงานข้าหลวงใหญ่ฯ ตระหนักถึงบทบาทของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนหญิง รวมทั้งนักปกป้องสิทธิมนุษยชนผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ต้องเผชิญความรุนแรงหลายรูปแบบจากการเลือกปฏิบัติด้วยสถานะแห่งเพศ สำหรับประเทศไทย นักปกป้องสิทธิมนุษยชนหญิงและผู้มีความหลากหลายทางเพศ ได้เข้าไปเป็นผู้มีส่วนร่วมในการต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเด็นสิทธิทางการเมือง สิทธิพลเมือง สิทธิทางเพศ สิทธิชุมชน และสิทธิในกระบวนการยุติธรรม โดยตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ เป็นต้นมา ประเทศไทยมีนักปกป้องสิทธิมนุษยชนกว่า ๔๗ คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและถูกฟ้องร้องดำเนินคดีทางกฎหมายจากงานที่พวกเขาทำ

ด้านนาง**ทิชา ณ นคร** ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (ชาย) บ้านกาญจนาภิเษก กล่าวว่า การทำหน้าที่ปกป้องสิทธิมนุษยชนไม่ว่าจะในนามของเพศใดล้วนมีความเสี่ยงทั้งการถูกข่มขู่ คุกคาม แต่การทำหน้าที่ปกป้องสิทธิมนุษยชนของผู้หญิงและกลุ่มหลากหลายทางเพศมีความเสี่ยงมากกว่าผู้ชายในแง่การถูกกีดกัน ดูหมิ่น หรือ ล่วงละเมิดด้วยเหตุแห่งเพศ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงจะต้องทำหน้าที่ปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนเหล่านี้ให้ขับเคลื่อนภารกิจได้อย่างไม่โดดเดี่ยว

ทั้งนี้ ในงานดังกล่าวมีการจัดพิธีมอบรางวัลเชิดชูเกียรติผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชนประจำปี ๒๕๖๐ เพื่อยกย่องผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่กำลังทำงานปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย โดยผู้ได้รับรางวัลประจำปีนี้ได้แก่ ๑) ภิกษุณีธัมมันทา ๒) กลุ่มสตรีเครือข่ายคนรักแม่เมืองเทพา จังหวัดสงขลา ๓) กลุ่มรักษ์บ้านแห จังหวัดลำปาง ๔) พนา เจริญสุข ๕) มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน ๖) คะติมะ หลีจ๊ะ ๗) ณัฐพร อาจหาญ และ ๘) เครือข่ายปกป้องอันตรายจากถ่านหิน จังหวัดกระบี่

รู้จัก ๘ นักปกป้องสิทธิมนุษยชนหญิง

เนื่องใน 'วันสตรีสากล ๘ มีนาคม' ประจำปี ๒๕๖๐ คณะอนุกรรมการด้านสิทธิสตรี ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มอบรางวัลเชิดชูเกียรติให้แก่ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ๘ คน/กลุ่ม ดังนี้

๑. ภิกษุณีธัมมบัณฑิต ชื่อเดิม รองศาสตราจารย์ ดร. จิตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ อดีตอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้นำภิกษุณีในการเรียกร้องสิทธิการบวชโดยชอบของผู้หญิงและการยอมรับภิกษุณีในไทย โดยการใช้ข้อมูลและพื้นที่ทางวิชาการเป็นเครื่องมือสำคัญในการผลักดันเรื่องดังกล่าว

๒. กลุ่มสตรีเครือข่ายคนรักแม่เมืองเทพา จังหวัดสงขลา กลุ่มผู้หญิงซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการเคลื่อนไหวคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ในพื้นที่ตำบลปากบาง อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ด้วยเจตนารมณ์ปกป้องทรัพยากรและศาสนสถานอันมีค่าไว้ให้ลูกหลานท่ามกลางความขัดแย้งรุนแรงในพื้นที่

๓. พนา เจริญสุข นักเคลื่อนไหวผู้เคยประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ผู้ผันตัวมามีบทบาทในการปกป้องสิทธิของผู้หญิงด้วยกันจากการถูกระทำด้วยความรุนแรงและการล่วงละเมิดทางเพศ

๔. กลุ่มรักบ้านแหง จังหวัดลำปาง กลุ่มผู้หญิงผู้เคลื่อนไหวคัดค้านการสัมปทานเหมืองแร่ถ่านหินลิกไนต์ ในพื้นที่อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ซึ่งต้องเผชิญกับการถูกเลือกปฏิบัติและดูหมิ่นด้วยเหตุแห่งเพศจากการที่มีผู้นำหญิงเป็นหลักในการเคลื่อนไหว

๕. คะติมะ หลีจ๊ะ ผู้หญิงชนเผ่าลิสู่ ในชุมชนสันป่าเหียง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ผันตัวจากการเป็นเหยื่อมาเป็นผู้ปกป้องสิทธิชุมชนบ้านเกิดและเรียกร้องสิทธิให้กลุ่มชาติพันธุ์ โดยพ่อของกะติมะถูกผู้นำท้องถิ่นยิงเสียชีวิตด้วยข้อหาบุกรุกพื้นที่ของรัฐทั้งที่ได้อาศัยอยู่มายาวนาน

๖. มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน องค์กรพัฒนาเอกชนซึ่งทำงานในประเด็นสิทธิและความเป็นธรรมทางเพศ โดยมีหลักสำคัญในการทำงาน คือ การใช้อำนาจความรู้สร้างความเข้าใจและเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่กลุ่มคนหลากหลายทางเพศและคนในครอบครัว

๗. นัฐพร อาจหาญ หนึ่งในนักกิจกรรมคนรุ่นใหม่ของ 'ขบวนการอีสานใหม่' ที่ทำงานร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่ในประเด็นสิทธิชุมชนควบคู่กับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่าของคนอีสานไว้

๘. เครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน จังหวัดกระบี่ กลุ่มผู้หญิงผู้ร่วมคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินจังหวัดกระบี่ เพื่อต้องการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ และมรดกการท่องเที่ยวไว้ให้ลูกหลาน ด้วยมีบาดแผลความเจ็บปวดจากโรคร้ายที่ชุมชนเคยได้รับจากกิจการโรงไฟฟ้าถ่านหินในอดีต

กสม. ลงพื้นที่แก้ปัญหากลุ่มชาติพันธุ์ ‘ม้ง’

วันที่ ๙ - ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐ นางเตือนใจ ดีเทศน์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประธานอนุกรรมการด้านสถานะบุคคล สิทธิกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีขอให้ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาด้านสถานะบุคคลของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ณ พื้นที่จังหวัดพัทลุง จังหวัดตรัง และจังหวัดสตูล โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมหารือถึงปัญหาสถานะทางกฎหมาย การศึกษา การรักษาพยาบาล และสิทธิต่าง ๆ รวมถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ต้องคำนึงถึงด้วย

กสม. ประชุมร่วม ม.ขอนแก่น จัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชน

วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐ นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ และ นายแพทย์สุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วยนางสาววารุณี เจนาคม รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประชุมร่วมกับผู้แทนมหาวิทยาลัยขอนแก่น นำโดย นายกิตติบดี ไยพูล คณบดีคณะนิติศาสตร์ เรื่อง การจัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษา โดยมุ่งเน้นความร่วมมือในการสนับสนุน ส่งเสริมการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสิทธิมนุษยชน การฝึกอบรม บุคลากร การแลกเปลี่ยนวิทยากร ตลอดจนการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้แก่นักศึกษา ณ ห้องประชุม ๓๐๘ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กสม.หารือร่วม รบว.ยุติธรรม ขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ

วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ นายวัลลภ ตังคสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ นางเตือนใจ ดีเทศน์ นายชาติชาย สุธงกิจ และ นายสุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าพบนายสุวัจน์ ตันยวรรณะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เพื่อหารือเรื่องการขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UN Guiding Principle on Business and Human Rights – UNGPs) ในประเทศไทย เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม

กสม. ประสานความร่วมมือ กอ.รมน. ภาค ๔ แก้ปัญหาชายแดนใต้

วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐ นายชาติชาย สุธงกิจ รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วย นายบุญเกื้อ สมนึก รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้าพบหารือกับพลโทปิยะวัฒน์ นาควานิช ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ภาค ๔ เพื่อประสานความร่วมมือ รับทราบ และแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์ในพื้นที่ และกำหนดแนวทางการทำงานของหน่วยงาน รวมทั้งได้แสดงข้อห่วงใยและข้อแนะนำที่ค้นพบจากการตรวจสอบเรื่องราวร้องเรียนในพื้นที่ภาคใต้แก่ กอ.รมน. ณ ค่ายเสนาณรงค์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

กสม. ร่วมสัมมนาการดำเนินการตามอนุสัญญาสิทธิเด็กกว่าด้วยการเข้าถึงการร้องเรียนไปยังสหประชาชาติ

วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐ นางฉัตรสุดา จันทร์ดี กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประธานอนุกรรมการด้านสิทธิเด็กและการศึกษา เข้าร่วมการสัมมนาแนวทางดำเนินการตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยได้กล่าวถึงการที่ไทยเข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับอนุสัญญาสิทธิเด็กฉบับที่สาม (Optional Protocol to the convention to the rights of the child on a communication procedure - OP3) ว่าด้วยเรื่องกระบวนการติดต่อร้องเรียน โดยในกรณีที่ได้ถูกละเมิดสิทธิสามารถร้องเรียนโดยตรงไปยังคณะกรรมการสิทธิเด็กของสหประชาชาติได้ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ต้องประชาสัมพันธ์ให้ทราบกันต่อไป ณ โรงแรมเซ็นทาราสุริยาธาร และคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

เปิดคำถามคณะกรรมการสิทธิฯ แห่งสหประชาชาติ และคำตอบ คสช. ต่อการใช้อำนาจหลังรัฐประหาร ประกอบการประชุมทบทวนการใช้กติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของไทย

เมื่อวันที่ ๑๓ - ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่สำนักงานสหประชาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส มีการประชุมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Committee : HRC) เพื่อทบทวนการบังคับใช้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) รอบของประเทศไทย ในการนี้ **นางอังคณา นีละไพจิตร** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและประธานอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เดินทางเข้าร่วมประชุมด้วย

ทั้งนี้การประชุมครั้งดังกล่าว สืบเนื่องจากเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๔ รัฐบาลไทยภายใต้การปกครองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้จัดส่งรายงานการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐตามที่ไทยเป็นภาคีกับกติกา ICCPR นี้ ต่อคณะกรรมการ HRC ต่อมาในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๙ คณะกรรมการ HRC ได้ส่งประเด็นสอบถามเพิ่มเติมต่อรัฐบาลไทยครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ตามกติกา ICCPR จำนวน ๒๔ ข้อ โดยรัฐบาล คสช. ได้จัดส่งคำตอบให้คณะกรรมการ HRC ไปเมื่อเดือน

พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ซึ่งคำตอบเหล่านี้ได้ถูกใช้ประกอบการประชุมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติเพื่อทบทวนการบังคับใช้กติกา ICCPR ของไทย ณ นครเจนีวา ครั้งนี้ด้วย

สำหรับคำถามจากคณะกรรมการ HRC และคำตอบจากรัฐบาล คสช. ๑๐ ข้อสำคัญอันเป็นที่จับตามองเนื่องจากเกี่ยวข้องกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายหลังการรัฐประหารในยุครัฐบาล คสช. รวมทั้งการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารสรุปได้ดังนี้

๑. ประเด็นการบังคับใช้ ICCPR โดยศาลและองค์กรรัฐ

คำถาม : ประเทศไทยมีการบังคับใช้กติกา ICCPR ในระบบกฎหมายหรือไม่ และศาลได้นำกติกาขึ้นมาใช้ในการตีความกฎหมายภายในประเทศหรือไม่

คำตอบ : มาตรา ๔ ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ.๒๕๕๗ ได้รับรองหลักสิทธิมนุษยชนตามกติกา ICCPR อย่างครบถ้วน ซึ่งจะยังมีสาระเช่นนี้อยู่ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่จะประกาศใช้ด้วย และแม้จะไม่ได้เป็นประเพณีในทางปฏิบัติของกระบวนการยุติธรรมในไทยที่จะบังคับใช้กติการะหว่างประเทศต่าง ๆ โดยตรงก่อนชั้นศาล แต่หลักการทางสิทธิมนุษยชนใน ICCPR ได้รับการสนับสนุนและพิจารณาโดยศาล เช่น คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญสองเรื่องที่ให้โอกาสจำเลยในการสู้คดีและหลักการที่ผู้ถูกกล่าวหาในคดีจะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์

๒. ประเด็นการลายนวลพันผิด

คำถาม : ให้อธิบายถึงมาตรการที่ชัดเจน เพื่อแก้ไขการลายนวลพันผิด สำหรับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยเจ้าหน้าที่รัฐ

คำตอบ : ไทยไม่อนุญาตให้มีการลายนวลพันผิด หากเจ้าหน้าที่รัฐก่ออาชญากรรม บุคคลนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบ และถูกดำเนินการทั้งทางวินัยและตามบทลงโทษทางกฎหมายทุกกรณีโดยไม่แบ่งแยก โดยได้ยกกรณีตัวอย่างสองกรณีในเดือนตุลาคม ๒๕๕๙ เป็นตัวอย่างการเอาผิดกับเจ้าหน้าที่รัฐ ได้แก่ กรณีเจ้าหน้าที่ทหารจังหวัดยะลา ช้อมพลทหารใหม่จนถึงแก่ความตาย ได้ถูกถอดยศ และให้ออกจากกองทัพ และกรณีศาลปกครองสูงสุดจังหวัดสงขลามีกำวินิจฉัยให้สำนักงานกฤษฎีกา (ในฐานะหน่วยงานที่กำกับดูแลกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร) จ่ายค่าชดเชยให้แก่เหยื่อที่ถูกซ้อมทรมานในระหว่างถูกควบคุมตัวในค่ายทหารจังหวัดนราธิวาส

๓. ประเด็นการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน และการเลี่ยงพันธกรณีตาม ICCPR

คำถาม : ให้อธิบายว่าการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในไทยเป็นไปตามกติกา ICCPR หรือไม่

คำตอบ : ไทยได้แจ้งต่อรัฐภาคีของกติกา ICCPR เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ผ่านเลขาธิการแห่งสหประชาชาติ เรื่องการประกาศกฎอัยการศึกเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และการของดเว้นสิทธิบางประการภายใต้กติกา ICCPR เนื่องจากประเทศไทยยังอยู่ในช่วงระยะเปลี่ยนผ่านการดเว้นสิทธิดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันการกระทำที่จะสร้างความแตกแยกและแบ่งขั้วในสังคม

๔. ประเด็นการซ้อมทรมาน

คำถาม : กฎหมายไทยกำหนดนิยาม และมาตรการในการเอาผิดทางอาญากับการซ้อมทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหายหรือไม่อย่างไร และยกคำถามเรื่อง น.ส.กริชสุดา คุณะแสน ว่ารัฐมีการสอบสวนหรือไม่อย่างไรต่อข้อร้องเรียน

เรื่องการถูกบังคับควบคุมตัว และซ้อมทรมานโดยเจ้าหน้าที่ทหารในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๗

คำตอบ : ได้มีการร่าง พ.ร.บ.ป้องกันการทรมาน และการบังคับบุคคลสูญหายแล้ว ซึ่งรอเข้าสู่การพิจารณาของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ส่วนในกรณีการจับกุม น.ส.กริช

สุดา เป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนเหตุการณ์ความรุนแรงโดยการใช้อาวุธสงครามในกรุงเทพฯ ช่วงก่อนวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ โดยระหว่างควบคุมตัว น.ส.กริชสุดาได้รับการดูแลจากเจ้าหน้าที่ ภายใต้การสอบสวนที่โปร่งใส ไม่มีการบังคับขืนใจ แต่ต่อมา น.ส.กริชสุดาได้เดินทางออกนอกประเทศและเผยแพร่คลิปวิดีโอระบุว่าถูกซ้อมทรมาน ซึ่งภายหลังศาลอาญาได้ออกหมายจับน.ส.กริชสุดาในข้อหาครอบครองอาวุธผิดกฎหมาย และพกพาอาวุธไปในที่สาธารณะ โดยปราศจากเหตุผลอันควร

๕. ประเด็นการจับกุม-ควบคุมตัวบุคคลตามคำสั่งหัวหน้าคสช.

คำถาม : รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ.๒๕๕๗ และคำสั่งหัวหน้า คสช.หลายฉบับ ที่ให้อำนาจทหารเป็นเจ้าพนักงานและการให้ควบคุมตัวในสถานที่ที่ไม่เป็นทางการ มีเนื้อหาสอดคล้องกับกติกา ICCPR หรือไม่

คำตอบ : กฎหมายตามที่ระบุนั้น ไม่ได้สร้างอำนาจพิเศษให้เจ้าหน้าที่ แต่เจ้าหน้าที่ยังใช้อำนาจภายใต้กรอบกฎหมายเดิม การให้ทหารเป็นเจ้าพนักงาน มีจุดประสงค์เพื่อปราบปรามอาชญากรรม เช่น การค้ายาเสพติด หรือการค้าอาวุธ ส่วนบุคคลที่ถูกควบคุมตัวตามคำสั่งยังคงมีสิทธิต่าง ๆ และที่ให้อำนาจในการคุมตัวไม่เกิน ๗ วัน ก็เพื่อป้องกันปัญหาการหลบหนี หรือการคุกคามพยาน

๖. ประเด็นการนำพลเรือนขึ้นศาลทหาร

คำถาม : กรุณابอกความเป็นมาและเหตุผลที่ต้องพิจารณาคดีในศาลทหาร ทั้งมีความพยายามที่จะถ่ายโอนคดีเหล่านี้ไปยังศาลพลเรือนหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ : การขึ้นศาลทหารเป็นไปตามประกาศ คสช. เพื่อที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ จำเลยในศาลทหารยังได้รับสิทธิเช่นเดียวกับศาลพลเรือน และเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ ได้มีคำสั่งยกเลิกแล้ว โดยให้กลับไปพิจารณาคดีในศาลพลเรือนแทน

๗. ประเด็นการจำกัดเสรีภาพการแสดงออกภายใต้การลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ

คำถาม : กรุณาให้ข้อมูลการจำกัดเสรีภาพทั้งระหว่างและหลังการทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๙ รวมถึงร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ให้การคุ้มครองต่อเสรีภาพในการแสดงออก รวมทั้งสิทธิ

ในการเลือกตั้งและสิทธิที่จะได้รับการเลือกตั้งหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ : ระหว่างการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันได้ นอกจากนี้จุดประสงค์ของพ.ร.บ.การออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อรับรองการออกเสียงประชามติให้มีความเป็นธรรม ห้ามเพียงการแสดงความคิดเห็นหรือการกระทำที่บิดเบือน หรือกระตุ้นให้เกิดความแตกแยกที่จะรบกวนการออกเสียงประชามติ

๘. ประเด็นการดำเนินคดีกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

คำถาม : กรุณาให้ข้อมูลถึงจำนวนผู้ถูกดำเนินคดีทางอาญาด้วยข้อหาหมิ่นประมาท ที่เป็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชน สื่อมวลชน และผู้ทำงานภาคประชาสังคม รวมทั้งมาตรการตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ที่มีการดำเนินการที่กระทบต่อเสรีภาพการแสดงออก โดยเฉพาะใช้ดำเนินการในกรณีหมิ่นประมาทหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ : รัฐบาลระบุว่าไม่ได้มีตัวเลขที่เป็นทางการ เพราะมีปัญหาถึงการนิยามว่าใครคือนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ส่วนพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น มุ่งดำเนินการกับอาชญากรรมที่สัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์ ได้แก่ แฮ็กเกอร์ ฟิชซิง การปลอมแปลงการพนัน หรือสื่อลามก กฎหมายนี้ร่างขึ้นตามหลักการในอนุสัญญาว่าด้วยอาชญากรรมทางไซเบอร์ ไม่ได้มีการจำกัดเสรีภาพการแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็น ส่วนการเพิ่มขึ้นของการดำเนินคดีตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ เพราะมาตรา ๑๔ ของกฎหมายเชื่อมโยงกับข้อหาหมิ่นประมาทตามมาตรา ๓๒๖ และ ๓๒๔ ในประมวลกฎหมายอาญา อย่างไรก็ตาม บางกรณีศาลได้ตีความกฎหมายในทางที่สมควรแก่เจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์นี้ เช่น ในคดีกุ๊กเก็ทหวาน และคดีวัฒนา เมืองสุข เป็นต้น

๙. ประเด็นการจำกัดเสรีภาพการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ

คำถาม : กรุณาให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีที่มีการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกและการควบคุมตัวนักกิจกรรมโดยการอ้างอำนาจตามประกาศและคำสั่ง คสช. รวมถึง มาตรา ๑๑๖ ของประมวลกฎหมายอาญา กรุณาให้ความเห็นถึงสถานการณ์ด้านเสรีภาพในการแสดงออกและการชุมนุมอย่างสงบ นับแต่

เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา รวมทั้งการสั่งห้ามการจัดกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย

คำตอบ : ความขัดแย้งทางการเมืองของไทยในหลายปีที่ผ่านมาทำให้การจำกัดสิทธิบางอย่างเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อป้องกันความขัดแย้งและความแตกแยก รัฐบาลไม่ได้มีความตั้งใจที่จะจำกัดสิทธิของพลเมืองทั่วไปที่กระทำโดยสุจริตโดยเฉพาะที่ต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิรูปประเทศ และไม่ได้จำกัดสิทธิกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างสงบสันติ ส่วนการจำกัดสิทธิในการชุมนุมในปัจจุบันเป็นเพียงมาตรการชั่วคราว เนื่องจากความจำเป็นต้องฟื้นฟูเสถียรภาพและหลีกเลี่ยงความรุนแรงในสังคม ซึ่งการชุมนุมสามารถทำได้ เว้นแต่จะเห็นว่ามีความจำเป็นฉุกเฉินทางการเมือง

๑๐. ประเด็นการใช้กฎหมายมาตรา ๑๑๒

คำถาม : กรุณาให้ความเห็นเกี่ยวกับจำนวนการควบคุมตัวในความผิดฐานหมิ่นประมาทษัตริย์ที่เพิ่มขึ้นอย่างมากตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และบุคคลเหล่านี้ต้องถูกควบคุมตัวระหว่างรอพิจารณาคดีเป็นเวลานาน ทั้งถูกปฏิเสธไม่ให้ประกันตัวอย่างเป็นระบบ กรุณาอธิบายว่าความผิดตามมาตรา ๑๑๒ สอดคล้องกับกติกา ICCPR อย่างไร

คำตอบ : สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่ได้รับการเคารพอย่างลึกซึ้งในประเทศไทย กฎหมายมาตรา ๑๑๒ เป็นการปกป้องสิทธิหรือชื่อเสียงของพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ไม่ควรพิจารณาว่ากฎหมายนี้เป็นการเหนี่ยวรั้งสิทธิในการมีเสรีภาพในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น หรือการใช้เสรีภาพทางวิชาการ ในส่วนการเพิ่มขึ้นของการดำเนินคดีข้อหานี้ดำเนินมาตั้งแต่ก่อนการรัฐประหาร ๒๕๕๗ แล้ว แต่ปัจจุบันได้รับการติดตามและรายงานในสื่อมากขึ้น การเพิ่มขึ้นดังกล่าวเป็นผลมาจากธรรมชาติของความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งผู้เล่นทางการเมืองมีแนวโน้มจะใช้ประโยชน์จากสถาบันกษัตริย์ ส่วนผู้ที่ถูกดำเนินคดีก็ยังมีสิทธิต่าง ๆ เช่นเดียวกับคดีอาญาอื่น ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิยื่นขอประกันตัว และได้รับการพิจารณาโดยศาล

ที่มาข้อมูล: สำนักงาน กสม., ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน, นสพ.คมชัดลึก

สนช. เห็นชอบ **อนุสัญญาระหว่างประเทศคุ้มครองบุคคลสูญหาย** ด้านสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนฯ แกล้งผิดหวังไทยป้าง กม. ป้องกันการทรมานและอุ้มหาย

วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) มีมติเห็นชอบ **อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ** ที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ โดยมีสาระสำคัญเป็นการสะท้อนความตั้งใจของรัฐบาลที่จะป้องกันบุคคลจากการถูกบังคับให้หายสาบสูญ และถือเป็นการยกระดับการคุ้มครองบุคคลของไทยให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล

อย่างไรก็ดี ก่อนหน้า สนช. มีมติเห็นชอบอนุสัญญาดังกล่าว สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (UNOHCHR) ได้ออกแถลงการณ์แสดงความผิดหวังที่ สนช. ตีกลับร่าง **พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย** โดยเรียกร้องให้รัฐบาลไทยผ่านร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวออกมาบังคับใช้ เพื่อให้การทรมานและการบังคับให้สูญหายเป็นความผิดทางอาญา และจะทำให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดในประเด็นที่เกี่ยวข้องมารับโทษตามกระบวนการยุติธรรมได้

ขณะที่ผู้แทน สนช. ชี้แจงถึงเหตุที่ร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวถูกตีกลับ ว่า เนื่องจาก มาตรา ๗๗ ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่จะมีผลบังคับใช้ในเร็ว ๆ นี้ ระบุว่า การออกกฎหมายจำเป็นต้องมีการรับฟังความเห็นให้รอบด้านก่อน ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าร่างกฎหมายดังกล่าวยังไม่ผ่านการรับฟังความเห็นที่ครบถ้วน

เรียบเรียงโดย : กลุ่มงานสารนิเทศ

กรุณาส่ง

.....

.....

.....

.....

ชำระค่าบริการเป็นเงินชื่อ
ใบอนุญาติเลขที่ ๙/๒๕๕๒
ปณ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

รู้จักสิทธิ รักสิทธิ
ไม่ละเมิดสิทธิ

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หากต้องการข้อมูล ข้อเสนอแนะและบอกรับมุมมองสิทธิ ฟรี ! ติดต่อ :

สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๐๔๐ ๓๔๐๐, ๐ ๒๐๔๐ ๓๕๐๐ โทรสาร ๐ ๒๐๔๓ ๙๕๗๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ promotenetwork@nhrc.or.th หรืออ่าน มุมมองสิทธิ ได้ที่ www.nhrc.or.th